

Drahá maminka

Ze salonu unikají melodie mamby a čači; v rytmu bicích a kytar se scházejí hosté. Místnosti zaplavuje smích a hovor pozvaných a proniká do pokoje, kde se mi nedaří usnout.

Schovaná v koutku za otevřenými dveřmi si s palcem v puse zaujatě prohlížím ženy, které ve večerních róbách od prvotřídních krejčí soupeří v kráse a eleganci. Obdivuji se nalakovaným drdolům, třpytícím se šperkům, rafinovaně naličeným tvářím. Vypadají jako princezny z mých nejmilejších pohádek, jimž bych se chtěla tolik podobat, až budu velká. Už se nemůžu dočkat...

Náhle se objeví ta v mých očích nejkrásnější, oblečená v bílých šatech s dekoltem zdůrazňujícím její oblá ňadra. S tlukoucím srdcem se dívám, jak se usmívá, zdraví se a líbá s přáteli, sklání útlou šíji před neznámými hosty ve smokingu. Brzy si půjde zatančit, bude zpívat, tleskat, a takhle se bude bavit až do svítání, jako pokaždé, když doma rodiče pořádají recepce.

Na několik hodin na mě zapomene, zatímco já budu v postýlce bojovat se spánkem a stále přítomnými myšlenkami na ni, na její sametovou pleť, poddajné vlasy, v nichž je mi tak dobře, když do nich zabořím tvář, na její vůni, na její láskyplnou něhu. Maminka.

Drahá maminka. Ve svém dětském ráji si neumím představit, že by mě od ní někdy mohli odloučit.

Maminka a já jsme spojeny podobným osudem, spředeným z opuštěnosti a samoty. Když jí byly sotva čtyři roky, ztratila vlastní matku. Ta zemřela při porodu spolu s dítětem, které nosila. Mě v pěti letech vyrvali z její něžné náruče, abych se stala adoptivní dcerou krále Muhammada V.¹ Co zpečetilo naši tak

¹ Muhammad V. – 1911–1961. Potomek Proroka z dynastie Aljovců se stal v roce 1927, v době francouzského protektorátu, sultánem a nastoupil na trůn po svém otci sultánovi Júsfu ben Júsfovi. Hned po vyhlášení nezávislosti země v roce 1957 se stal marockým králem. Vládl do své smrti v roce 1961.

silnou vzájemnou náklonnost? Bylo to naše dětství, osiřelé po mateřské něze, malý věkový rozdíl (když jsem se narodila, bylo jí sedmnáct let), naše až neuvěřitelná fyzická podoba, nebo naše násilně zlomené životy ženy? Maminka vždycky měla, stejně jako já, vážný pohled lidí stíhaných osudem.

Když jí na samém začátku války zemřela matka, její otec Abdelkader Šenna, důstojník francouzské armády, právě dostal rozkaz vrátit se ke svému pluku v Sýrii. Dcerku a mladšího synka s sebou vzít nemohl. Oba sirotky tedy umístil v kláštere v Míknásu, kde tehdy bydlel, u francouzských jeptišek, aby se jim dostalo dobré výchovy. Chlapeček podlehl záskrtu. Matka, která svého bratra velmi milovala, se nemohla vzpamatovat z této ztráty, po níž zůstala sama mezi cizinci. Později ještě mnohokrát zažívala hoře.

Milé řádové sestřičky se rozhodly udělat z hezounké Fatemy, kterou jim seslalo samo nebe, dokonalou křesťanku. Když se pro ni dědeček vrátil, aby ji vzal domů, uměla se křížovat a uctívala Pannu Marii, Ježíše a všechny svaté. Tento pravověrný muslim, který už vykonal pouť do Mekky, málem spolkl vzteky medaile, které si vysloužil za takovou cenu...

Nehodilo se, aby profesionální voják vychovával sám tak malé děvčátko. Přátelé naléhali, aby se znovu oženil. Vybral si jednu mladičkou ženu z dobré společnosti, kterou si vzal především pro její kuchařské nadání. Chadiže se nikdo nevyrovnal ve vaření pastilly¹, na kterou si dědeček potrpěl. Matce však dělalo potíže dělit se o zbožňovaného otce s nějakou cizinkou, starší o pouhých několik let. Její žárlivost ještě vzrostla po narození sestry Fauzii a později ještě bratra Azzedina.

Velice brzy zatoužila uniknout z domova, kde se cítila nešťastná a kde, jak velela tradice v rodinách s děvčaty, ji otec zavíral. Neměla však žádné místočko, kde by našla teplo, které jí tolik scházelo. Rodina zámožných Berberů ze Středního Atlasu, z níž pocházela její matka, už téměř vymřela. Moji prapra-

¹ Pastilla – sváteční pokrm, jehož příprava trvá celé hodiny. Skládá se z asi čtyřiceti vrstev tenoučkého lístkového těsta, které se plní mandlovou pastou a masem z holoubat; na závěr se posype moučkovým cukrem.

rodiče měli čtyři dcery, známé široko daleko pro svou krásu. Tři zemřely v době dospívání. Čtvrtá, moje babička Jamna, si vzala za muže pohledného Abdelkadera Šennu, jehož pozemky sousedily s jejími.

Aby si ji mohl vzít, musel ji nejdřív unést, jak to chodí v těch nejhezčích pohádkách. O téhle příbuzné, která zemřela v devatenácti letech, vím jenom to, že měla v rodině hlavní slovo; byla to moderní a chytrá žena, která se ráda oblékala, cestovala a řídila vůz. Už v patnácti letech se stala matkou. V osmnácti měla svůj literární salon v Sýrii, kam byl dědeček odvelen se svým plukem.

Matka a její mladý strýc, plod pozdního spojení mého prapraděčka a černé otrokyně, byli brzy z celé této rodiny jediní, kdo přežili. Obilná pole a zlato hromaděné po celé generace udělaly z matky bohatou dědičku, třebaže méně bohatou než její strýc, jemuž podle marockého zvyku připadla největší část jmění. Maminka vlastnila nemovitosti, vily a celou jednu čtvrt starobylého města Salé¹. Do doby, než mohla majetkem sama disponovat, byl jeho spravováním pověřen dědeček. Bohužel, mizerně hospodařil, a tak mu majetek spíš protékal mezi prsty, než aby vynášel. Přesto většina toho, co připadlo matce, mělo značnou hodnotu.

Ve dvanácti letech byla má matka už velice krásná. Jejích velkých černých očí, jemného obličejce, matně bledé pleti a drobné, pěkně tvarované postavy si nemohli nevšimnout přátelé jejího otce z vojenských kruhů, kteří měli přístup do domu. Rozhodně si otce nechtěla pohněvat. Chtěla se vdát, založit rodinu. Do jejich domu začal přicházet mladý důstojník ozdobený medailemi, právě se vracející z Indočíny. Dědeček, který ho znal už dříve, se s ním znovu potkal v důstojnické jídelně. Byl okouzlen jeho inteligencí a odvahou, kterou se proslavil na frontě. Spřátelil se s ním a pozval ho k sobě domů. Po celou večeri ho matka pozorovala z úkrytu za závěsem. Důstojníkovi to neušlo a jejich oči se setkaly. Byl ohromený silou jejího pohledu. Ji zaujal jeho imponující vzhled v slušivé bílé uniformě.

¹ Starobylé opevněné korzárské město oddělené od Rabatu řekou Bu Regreg.

Dědeček se svého nového přítele snažil přesvědčit, aby se do Indočíny nevracel. Jeho argumenty zapůsobily, ale nepochybně i krása jeho dcery. Za několik dní nato přišel můj budoucí otec požádat o její ruku. Dědečka to překvapilo, upřímně řečeno skoro popudilo. Namítl: „Fatema je ještě dítě. Copak se v patnácti letech myslí na svatbu?“

Dědeček Abdelkader se ještě nevzpamatoval z úmrtí své první ženy, milované Jamny, z něhož vinil předčasná, krátce po sobě následující těhotenství. Nakonec se však nechal oblomit, když matka nabídku svého nápadníka s nadšením přijala. Neznala ho, alespoň tehdy ještě ne, ale cítila, že musí pryč z domova.

On se jí zatím horlivě dvořil. Netrvalo dlouho a zamilovala se. Mezi mými rodiči byl velký věkový rozdíl – dvacet let. Otec Muhammad Ufkír se narodil 29. září 1920 v Ain-Šáiru v oblasti Tafilatetu, která byla vlastí Berberů z marockého Vysokého Atlasu. Jméno Ufkír znamenalo „zchudlý“. V jeho rodině se vždycky našlo přístřeší nebo místo u stolu pro žebračky a jiné potřebné, jichž bývalo v nehostinných pouštních krajích požehnaně. V sedmi letech ztratil Muhammad otce, Ahmeda Ufkíra, představeného vesnice, jehož později jmenoval Lyautey¹ pašou² v Bu-Denibu.

Prožil osamělě a nejspíš dost neradostné mládí. Studoval na berberské střední škole v Azru nedaleko Miknásu. Poté místo rodiny zaujala armáda. V devatenácti letech nastoupil do speciální vojenské školy v Dar-Beidě³ a v jednadvaceti letech vstoupil jako poddůstojník v záloze do francouzské armády.

¹ Francouzský protektorát byl úředně potvrzen v roce 1912 Fásskou dohodou, na jejímž základě postoupila Francie severní pobřežní pásmo Maroka Španělsku. Sultánovi zůstala vážnost a duchovní moc; zákonodárná a výkonná moc, jejíž rozhodnutí stvrzoval svým podpisem, přešla na rezidentství. Rezident byl jmenován ve Francii Radou ministrů. Zastupoval Maroko na mezinárodní scéně, stál v čele armády, administrativy, vyhlášoval vládní dekrety a rozhodoval o zákonech. Byl zodpovědný za francouzské společenství v Maroku. V letech 1912-1925 byl rezidentem v Maroku L. H. G. Lyautey.

² Paša – vládce provincie.

³ Marocká obdoba francouzské školy Saint-Cyr, slavného vojenského učiliště založeného v roce 1808 Napoleonem I.

Byl raněn v Itálii a po zranění se zotavoval ve Francii, v Indonésii si vysloužil prýmky kapitána. V době, kdy potkal matku, byl pobočником generála Duvala, velitele francouzských oddílů v Maroku. Život v posádce mu začal být na obtíž. Voják z povolání, zvyklý na nevěstince a herny, jehl před dětskou neviností své snoubenky. Okamžitě se z něj stal jemný a pozorný muž.

Muhammad Ufkír a Fatema Šennová se vzali 29. června 1952. Usadili se v docela prostém domku, odpovídajícím skromné gáži kapitána Ufkíra. Můj otec byl pro matku Pygmalion – učil ji, jak se má oblékat, jak se má chovat u stolu a ve společnosti. Ve svých šestnácti letech brala roli důstojnické manželky velmi vážně. Rodiče byli šťastní a bláznivě zamilovaní. Matka, která snila o tom, že bude mít osm dětí, okamžitě otěhotněla.

Narodila jsem se 2. dubna 1953 v porodnici spravované jeptiškami. Otec se mohl zbláznit štěstím. Vůbec mu nevadilo, že má dceru; byla jsem zřítelnice jeho očí, jeho královnička¹. Stejně jako matka si přál víc než jenom rodinu. Nedokázali se shodnout na počtu dětí, které přivedou na svět. Otec by se spokojil se třemi. O dva roky později se narodila má sestra Myriam² a tři roky po ní bratr Raúf³, první chlapec, na jehož počest se konala památná oslava.

Na nejranější dětství mám jenom šťastné vzpomínky. Rodiče mě zahrnovali láskou, měla jsem klidný domov. Otce jsem vídala vzácně. Domů přicházel pozdě a býval často pryč. Rychle postupoval v kariéře⁴. A přesto jsem o jeho lásce vůbec ne-

¹ Malika – v arabštině „královna“.

² 20. ledna 1955.

³ 30. ledna 1958.

⁴ Muhammad Ufkír byl v dubnu 1953 jmenován představeným protokolu v hlavní rezidenci ve Francii. V srpnu téhož roku byl Muhammad V. sesazen a s královskou rodinou vypovězen na Korsiku a poté na Madagaskar. Ufkír se aktivně podílel na odchodu jeho nástupce Ibn Arafy a návratu krále v roce 1955. Tehdy odešel z francouzské armády s hodností majora, velitele praporu, a byl jmenován královým pobočником. V době smrti Muhammada V. v únoru 1961 vykonával již šest let funkci velitele policie.

pochybovala. Když byl doma, dovedl mi dát najevo, jak moc mě má rád. Netrápilo mě, když byl pryč.

Středem světa byla maminka. Milovala jsem ji a obdivovala. Byla krásná, měla jemný vkus, přímo vzor ženskosti. Ke štěstí mi stačilo dýchat její vůni a hladit ji po kůži. Chodila jsem za ní jako stín. Zbožňovala kino, navštěvovala je skoro denně, někdy shlédla i dvě tři představení. Od šesti měsíců jsem ji doprovázela v přenosce. Nejspíš jsem milovnicí filmového umění právě díky tomuto předčasnému kinofilství. Vodila mě ke svému kadeřníkovi a žádala ho, aby mi dělal trvalou. Přála si mít holčičku s lokny jako Scarlett O'Hara. Smůla – při prvním závanu větru nezbylo po mém hezounkém účesu ani památky.

Chodila jsem s ní na návštěvy k přítelkyním, na nákupy, na koně, do veřejných lázní, kde jsem zažívala muka, když mě bylo třeba přede všemi svléknout. Sledovala jsem ji, jak se obléká, češe, líčí si oči khólem. Tančila jsem s ní dábelický rock našeho společného idolu Elvise Presleyho. V těch chvílích jsme byly skoro vrstevnice.

Život se točil kolem mě. Byla jsem rozmazlená, oblékaná jako princeznička v těch nejluxusnějších butikách jako „Le Bon Génie“ v Ženevě nebo „La Châtelaine“ v Paříži. Maminka byla parádívá a marnotratná, na rozdíl od otce, kterého naše finanční možnosti nudily. Peníze ji pálily v prstech. Mohla si dovolit prodat nějakou nemovitost a koupit si celou kolekci u svých oblíbených módních návrhářů, Diora nebo Saint Laurenta, a během jednoho odpoledne jen tak pro zábavu utratit dvacet, třicet tisíc franků.

Z kapitánského domku jsme se přestěhovali do rabatské vilové čtvrti Sussi¹, do ulice Alej Princezen. Z oken vily bylo vidět do divoké zahrady, kde rostly pomerančovníky, citroníky, mandarinky. Hrávala jsem si s Leilou, o něco starší sestřenicí, kterou má matka adoptovala.

O několik let později, když už jsem s rodiči nebydlela, nechal otec, tehdy ministr vnitra krále Hasana II., postavit jinou

¹ Vilová čtvrť v Rabatu. Stěhování proběhlo v roce 1957.

vilu, taky v Aleji Princezen. Rodiče měli další dvě děti, Munu-Inan¹, z níž se ve vězení stane Marie, a rok nato Sukainu².

Moje rodina byla blízká královské rodině. Rodiče byli v Paláci jediná lidé z venku, kteří směli dovnitř a mohli se pohybovat po celém Paláci. Otec, králův pobočník, si důvěru Muhammada V. zasloužil. Maminka znala panovníka od dětství. Předtím, než se její otec znovu oženil, žila nějakou dobu v Miknásu u jedné z králových sester, kterou často navštěvoval. Muhammad V. si všiml krásy děvčátka, jemuž tehdy bylo osm let. Ihned si matku oblíbil, a ani časem se na tom nic nezměnilo.

Později se s ní opět setkal u příležitosti pětadvacátého výročí své vlády³, při slavnosti, na niž byli pozváni jeho pobočníci s manželkami. Stejně jako otec měla od té doby i matka výsadu vstupu do paláce. Král jí důvěřoval. Cítil se dobře v její společnosti. Ale byl to přísný muž a byl příliš zásadový, než aby se odvážil mít jakékoli postranní úmysly s vdanou ženou.

Maminka se stala přítelkyní obou králových manželek, které pak vyžadovaly její každodenní přítomnost. Byla jejich důvěrníci. Obě královny žily v ústraní, v izolaci harému. Nakupovala pro ně šaty, kosmetiku, a do nejmenších podrobností jim líčila, co se děje venku. Dychtivě se zajímaly o všechno, co se týkalo jejího života, jejich dětí, manželství.

Obě ženy byly ve vztahu ke králi sokyně a navzájem se od sebe naprosto lišily. Lalla Aabla, již se říkalo královna matka neboli Um Sidi⁴, porodila následníka trůnu, prince Mulaye Ha-

¹ 17. února 1962.

² 22. července 1963.

³ 18. listopadu 1952.

⁴ Um Sidi – pánova matka. Kromě krále Hasana II. dala Lalla Aabla králi Muhammadovi V. čtyři další děti: Lallu Aišu, Lallu Maliku, Mulaye Abdallaha a Lallu Nehzu. Muhammad V. měl také jednu dceru s otrokyní a konkubínou Lallou Fatimou-Zohrou. Neuznal ji hned, ale když ho matka dítěte zcela dobrovolně následovala do exilu, ačkoli dal svým konkubínám svobodu, vzniklo mezi ním a touto dívkou pouto. Po svém návratu ji vychoval jako královskou princeznu. Tituly Lalla u žen a Mulay u mužů jsou přisuzovány členům královské rodiny, Prorokovým potomkům; v běžném životě se používají na znamení úcty.

sana. Druhá, Lalla Bahia, neuvěřitelně krásná žena divoké povahy, byla matkou králova milovaného dítěte, malé princezny Aminy, kterou porodila v exilu na Madagaskaru¹, ačkoli byla přesvědčená, že je neplodná.

Lalla Aabla se vyznala v harémových intrikách, mistrně ovládala umění diplomacie, zato Lalla Bahia byla pramálo zběhlá ve společenských praktikách a nezbytné dvorské přetvářce. Maminka, pohybující se mezi oběma, velice rychle našla vhodný kompromis, protože být neutrální v Paláci nepřipadalo v úvahu. Bylo třeba stát na té či oné straně.

Mulay Hasan, jemuž se také říkalo Smiyet Sidi², bydlel v jednom ze sousedních domů a stejně jako jeho sestry princezny a bratr princ Mulay Abdallah k nám často chodíval. Rodiče chtěli, abych je uctivě zdravila. Jednou večer během ramadánu³ po přerušení půstu ležela maminka na pohovce ve svém salonu ve společnosti několika přítelkyň. Já jsem rámusila po domě. Když jsem běžela přes chodbu, uviděla jsem z kuchyně vycházet neznámého muže. Jeho imponantní zjev na mě tak zapůsobil, že jsem se zastavila. Usmál se na mě a políbil mě. „Běž říct mamince, že jsem tady.“

Běžela jsem jí to oznámit. Okamžitě se tomu podivnému muži začala klanět. Byl to král Muhammad V., který se u ní zastavil, aniž by se jí předem ohlásil, jak to ostatně občas dělával. Řekl jí, že si dovolil vejít do kuchyně, protože cítil, že se na plotně něco pálí. Kuchařka zapomněla na plynovém hořáku čajovou konvici a ta už se začínala tavit. Jeho Veličenstvo nás zachránilo před požárem.

Když mi bylo pět let, vzala mě maminka s sebou poprvé do Paláce. Obě královny manželky a všechny konkubíny naléhaly, aby mě přivedla ukázat. Dostavily jsme se spolu v době večere do jedné z králových jídelen plné žen králova harému, půvabně

¹ 14. dubna 1954.

² Smiyet Sidi – „skoropán“.

³ Ramadán – měsíc, během něhož musí muslimové od rozednění do setmění zachovávat kromě jiných přikázání přísný půst.

přecházejících bez cíle sem a tam a táhnoucích za sebou dlouhé měňavé vlečky kaftanů. Byla to opravdová voliéra cizokrajného ptactva nejen rozmanitostí barev, ale i neustávajícím štěbetáním.

Sál byl obrovský. Tak prostorný sál jsem předtím nikdy neviděla. Měl balkony po celé délce zdí, jejichž celou dolní polovinu zdobily mozaiky. Na jednom konci sálu se na stupínku majestátně tyčil královský trůn. Na jiné straně se vršila hora ještě nerozbalených dárků, které panovník dostal při příležitosti svátků, ceremonií nebo oficiálních návštěv. V alkovně na druhém konci sálu se vyjímal králův evropsky prostřený stůl s porcelánovými talíři, křišťálovými poháry, stříbrnými a zlačenými přibory. Jeho konkubíny mu sedaly u nohou, přímo na zemi pokryté hnědými koberci. Byly rozesazené kolem obdélníkových stolů pro osm osob. Jedly z toho nejprostšího nádobí. Nebylo vzácností vidět je, jak si nabírají do hlubokých hliníkových misek jídla, která jim navařili jejich vlastní sluhové.

V čele stolu stojícího nejbliž ke králi seděla královna matka mezi konkubínami vybranými pro tento den. V arabštině se jim říká *Mulet nuba*, „ty, které jsou na řadě“. Z toho důvodu také byly víc nalíčené a lépe oblečené než ostatní a dávaly znát, že jsou něco víc. Ty, které se těšily králově poctě den nebo dva dny předtím, se tvářily opovržlivě, nebo naopak neskonalé spokojeně, žvýkaly arabskou gumu a dělaly hlučně praskající bubliny.

Byla jsem vystrašená a držela se matčina kaftanu, i když jsem měla sto chutí se tam pořádně vylítat. Najednou se sál radostně rozšuměl. Ženy zdravily někoho, koho se mi nedařilo zahlédnout. Protáhla jsem se mezi jejich nohama a uviděla holčičku v bílých šatech, vzadu stažených velkou mašlí. S černými lokýnkami, mléčnou pleť a droboučkými pihami, jimiž měla posetou rozpustilou tvářičku, mi připadala úchvatná. Moje matně bledá pleť a nepoddajné vlasy se mi vedle toho zdály úplně obyčejné.

Když jsem konečně uviděla stejně staré dítě, ulevilo se mi, ale stejně jsem zrozpačitěla. Čím si zasloužila takové projevy úcty? Představili nás navzájem a my se ostýchavě políbily.

Tak jsem se dozvěděla, že tahle roztomilá holčička je princezna Amina, které říkali Lalla Mina, milované dítě krále a Lally Bahii.

A pak zavládlo vzrušení znovu. Z levé strany, jak veled zvyk, vstoupil do jídelny král Muhammad V. Když došla řada na maminku, aby ho pozdravila, políbila mu ruku a představila mě.

Přirozeně mě vzal do náruče a pronesl několik milých slov. Poté si zase všichni sedli a král zaujal místo sám u svého stolu. Při večeři obsluhovali otroci a před námi se objevovala ta nejvybranější jídla.

Sotva jsem polkla několik soust, už jsem zmizela od stolu, abych si mohla hrát s Lallou Minou. Za chvíli jsme si dokonale rozuměly. Naše souznění ovšem zakrátko přerušil pronikavý řev. Princezna mě nevybíravě kousla do předloktí. S nářkem jsem se otočila a očima hledala maminku. Celá nespás mi nenápadně naznačovala, že se mám utížit. Hrozně se mě dotklo, že jí na mě vůbec nezáleží, a tak jsem se vrhla na Lallu Minu a zakousla jsem se jí do tváře.

Teď zase začala ječet princezna, a to tak hlasitě, že celý dvůr vstal. Cítila jsem, jako by se nade mnou vznášela hrozba, jako by se měla celá společnost na mě vrhnout a ztlouct mě. Malá se rozhlížela po svém otci, ale marně. Tak si lehla na zem a dala se do řevu, co jí stačily síly. Zastyděla jsem se a vrhla se mamince do náruče.

Král konečně zakročil. Vzal mě do náruče a žádal mě, abych mu pověděla, co se stalo.

„Nadávala tátovi,“ řekla jsem s pláčem, „a já jsem zase nadávala jejímu a kousla jsem ji do tváře.“

Má slova otřásla celý dvorem, ale král se upřímně bavil. Chtěl, abych mu ty bezbožné urážky několikrát zopakovala. Potom nás s princeznou rozesadili, ale my jsme se dál nedůvěřivě pozorovaly.

Na konci večeře Muhammad V. přistoupil k mamince. „Fatemo, chci tě požádat o něco, co mi nesmíš odepřít,“ řekl jí. „Nenajdu nikoho lepšího jako společníci a sestru pro Lallu Minu než tvoji dcerku. Moc rád bych Maliku adoptoval. Ale slibuju ti, že se za ní můžeš přijít podívat, kdykoli budeš chtít.“

Adopce byla v Paláci běžná věc. Bezdětné konkubíny adoptovaly sirotky, zbědované oběti zemětřesení. Přicházely i dospívající dívky, aby nabídly své služby jako společnice. Avšak jen zřídka se přihodilo, že by se dítě adoptované panovníkem stalo jako já skoro rovné princezně.

Za výsadní, téměř rodičovská pouta, která mě pojila s Muhammadem V. a potom i s Hasanem II., nepochybně vděčím své vůli a povaze. Celá ta léta strávená v královském paláci jsem dělala všechno pro to, abych si získala jejich náklonnost, stala se součástí jejich života a byla nepostradatelná. Za žádnou cenu jsem nechtěla zůstat anonymní.

Na to, co následovalo, se mi v paměti zachovaly jen zmatené, útržkovité vzpomínky, jako bych byla obětí nějaké události. Vzpomínám si, že maminka urychleně odešla, že mě vzali a naložili do auta, které mě zavezlo do vily Jasmína, kde žila Lalla Mina se svojí guvernankou Jeanne Rieffelovou.

Vytrhli mě matce, a to pro mě bylo, jako by mě vytrhli ze života. Plakala jsem, křičela, dupala nohama. Guvernanka mě strčila do hostinského pokoje a zamkla dveře na dva západy. Provozkykala jsem celou noc.

Rodiče se mnou o tom období nikdy nemluvili. A jestli přece jen padla nějaká vysvětlení, pak jsem je zapomněla. Plakala má matka až do svítání jako já? Otevírala občas dveře mého pokoje, čichala k mým šatům, sedala si na moji postýlku, mrzelo ji to kvůli mně? Nikdy jsem se jí na to neodvážila zeptat.

Časem se moje odloučení stalo faktem, se kterým jsem se i přes svůj velký zármutek smířila. Tolik jsem milovala svoji matku, tolik jsem trpěla tím, že jsem od ní byla vzdálená, že každá z jejich návštěv pro mě znamenala strašlivá muka. Navštěvovala mě jen vzácně, přicházela v poledne a ve dvě zase odcházela. Když mi guvernanka ohlásila, že přijde, pocítovala jsem takovou radost, že se jí co do intenzity nemohlo rovnat nic než okamžitá bolest, která ji vždycky provázela.

Noc předcházející návštěvě jsem nezamhouřila oka; ráno jsem ve škole nebyla schopná pracovat. Zdálo se mi, že se hodiny nekonečně vlečou. O půl jedné jsem přišla ze školy a za-

čal se odvíjet pokaždé stejný ceremoniál. Byla tam maminka. Uháněla jsem nahoru po schodech a běžela do salonu. Než jsem vstoupila, zastavovala jsem se, protože jsem ucítila její parfém „Je reviens“¹ od Wortha. Tento první okamžik patřil mně. Před věšákem jsem vždycky zabořila tvář do jejího kabátku.

Matka seděla na pohovce. Jak mohla být při setkání se mnou tak klidná? Neměly snad naše setkání provázet spíš výčitky a slzy? V tu chvíli jsem přibrzdila a chladně ji políbila. Ale potom, po několik dalších minut, které nám guvernanka povolila, potom, když jsme se octly o samotě, jsem jí pokradmu líbala ruku, hladila jí předloktí, zahrnovala ji tisícem něžných, láskyplných projevů, které se mi už odcizily a po nichž jsem neustále dychtila.

U stolu si guvernanka matku přivlastnila a ani mě nepustila ke slovu. Nejedla jsem, jen jsem se na maminku dívala, sála jsem její slova, sledovala pohyb jejích úst. Zachycovala jsem co nejvíc detailů, jak jen to bylo možné, a přehrávala jsem si je každou noc před usnutím v samotě svého pokoje. Byla jsem tak pyšná na její krásu, eleganci, mládí. Lalla Mina ji také obdivovala, a to mě naplňovalo štěstím.

Ale čas byl neúprosný; musela jsem zpátky do školy. Její návštěvy pak byly postupně čím dál vzácnější, stále víc jsem pocítovala bolest z odloučení. Můj domov už nebyl v Aleji princezen, ale v Paláci. Celou tu dobu jsem tam žila zavřená skoro jako v klášteře, s jediným horizontem, tvořeným jeho hradbami a hradbami ostatních paláců, kam nás brávali na prázdniny.

Jak žijí druzí lidé, skutečný život, jsem vídala jen z okénka luxusních vozů, které nás převážely z jednoho místa na druhé. Měla jsem přepychový život, chráněný před světem; bylo to jiné století, jiná mentalita, jiné zvyky.

Trvalo jedenáct let, než jsem se odtamtud dostala.

¹ „Vracím se“.